

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Philippi Ecclesiae Eystettensis XXXIX. Episcopi. De
Eivsdem Ecclesiae Divis Tvtelaribvs. S. Richardo. S.
Willibaldo. S. Wvnibaldo. S. Walpvrga. Commentarius
nunc primum evulgatus**

Philipp <Eichstätt, Bischof>

Ingolstadii, 1617

XVIII. De primo ortu & incunabulis vrbis Eystettensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70477)

nostram egrediamur, an non hodiernum Canonico-
rum Herenriedæ collegium olim fuit Ordinis D. Be-
nedicti Monasterium? Vt folia in syluis, ita & isthæc
æui progressionem mutari consueverunt, & mutabun-
tur, quamdiu mutabilis iste mundus durauerit.

CAPVT XIIX.

De primo ortu & incunabulis vrbis
Eystettensis.

H Odœporicum Willibaldinum. *Misit S. Boni-
facius Willibaldum & Sviggerum Comitem
ad Eystet; ut videret, quomodo sibi placeret. Illam
regionem Eystet Suitgarius tradidit S. Bonifacio, in redem-
ptionem anime sue. Et S. Bonifacius tradebat nostro Episcopo
S. Willibaldo illam regionem, qua adhuc tota erat vastata, ita
ut nulla domus ibi esset, nisi illa Ecclesia sancta Maria: qua
adhuc stat ibi, minor, quam alia Ecclesia, quam postea B. Vil-
libaldus ibi construxerat.*

Ergo locus ille planè desertus & solitarius erat: sed
mox Monasterio constructo, affluentibus vndequa-
que qui locum excolere & inhabitare cuperent, nata
est, quam hodie videmus ciuitas ad Almonium seu
Alcimulam fluuium, quam à quercubus succissis Aich-
stadium, seu Aichostadium; alij mollius; Eystadium,
quasi oppidum *succisarum quercuum loco conditum* no-
minarunt. Hinc quidam Græcissantes *Dryopolim* appel-
litant. Etiam *Aureatum* audit, in memoriam veteris, &
ab antiquis vastati Aureati, cuius rudera adhuc exsta-
re & conspici dicuntur inter hodiernum Eychstadium,
& oppidum, quod Nassoyelsia vocatur. Hinc etiam
Episcopatus *Aureatensis*, & Episcopi *Aureatenses*. Et la-
pis

/f

pis sepulchralis in Basilica primaria hanc inscriptionem præfert. *Hic requiescunt ossa Episcoporum Aureatensis Ecclesie.*

Nomen ergo euerse ciuitatis aliquando ad hanc nouam, multis post annis, conditam à nonnullis translatum est, vt *Aureatum*, & Præsul loci, *Aureatensis*, appellaretur. Quãquam Ioannes Eckius, insignis Theologus, in Oratione funebri Gabrielis ab Eyb Episcopi Eystettensis, existimat nomen *Aureati* ad Ingolstadtum migrasse, ipsumque Ingolstadtum nihil aliud, quàm *Aureatum* esse, ab auro scilicet; quasi dicas, *ein Goldstatt*. De quo suum cuique iudicium relinquo: nam alij aliunde Ingolstadtum deriuant, & plerique eorum ab Anglis; vnde & apud Græcissantes, *Anglipolis*; sicut & *Aureatum*, *Chrysolis*, euasit, & nescio apud quem *Suffraganeus Chrysolitanus*, pro Eychstadiano. Auentino *Aureatum* est *Nassofssta*.

Illud non probo, quod Eckius ait, Aureato veteri, & ab Hunnis euerse suos fuisse Episcopos, cum nulla penitus horum Episcoporum memoria, nulla penitus nomina exstent: neq; credibile sit, omnia omnino interciderere potuisse: cum & aliæ vrbes Episcopales à Barbaris deletæ sint; nominatim Laureacum; cuius tamen Antistites, saltem quidam, ex libris & factis minimè euauerunt. Verùm his omissis dico, Eystadium originem suam debere Monasterio, quod sanctus Willibaldus ædificauit. Nec mirum, ciuitatem ortam ex Monasterio, seu occasione Monasterij. Vnde enim ciuitas Sangallensis in Turgouia, nisi ex Monasterio S. Galli. Vnde Campidona, vnde Werdea Sueuica, vnde alię complures vrbes, pagi, oppida, nisi ex Monasteriis; quibus conditis, statim accurrerunt

i aliunde

aliunde alij, constructisque domiciliis loca incolere
 cœperunt, & indies quidem magis ac magis, donec in
 vrbes, oppida, pagos excreverent. Jmò B. Rhenanus
 li. 2. rerum Germanicarum putat hodiernam Argen-
 tinam originem suam debere Monasterio; nam vete-
 ri Argentorato destructo, multis annis habitatum est in
 ruinis antiqui Argentorati, & locus à Palatiolo Regis, qui ibi
 nonnunquã agebat, (nã iam erat vicus) aut à pradio, Königs-
 hofen dictus. Verùm Monasterium ipsum nonnihil distante
 adificatum loco, cui cupiebat optimus quisque ades habere
 coniunctissimas, muniri cœpit & muro claudi. Itaque ex op-
 pidulo cœnobiali, nam cœnobium potior pars erat, contractis
 eò vicis proximis, tanta posteriori tempore est vrbs constitu-
 ta. Addit Rhenanus, Occasione cœnobiorum in Germanicis
 prouinciis oppida ista fieri cœpta sunt.

Nectantum à Monasteriis ortum ducebant, sed
 & iisdem plerumque subiiciebantur; tamen non-
 pauca ex huiusmodi vrbibus, vbi diuitiis & multitu-
 dine ciuium inualuerant; excusso subiectionis iugo,
 in libertatem se afferuerunt, idq; vel vi, vel pecunia,
 vel fauore Cæsarum, iis præcipuè temporibus, quan-
 do inter Sacerdotium & Regnum schisma erat, quod
 sæpius accidit: hoc enim turbulento rerum statu in-
 suum commodum vsi rem suam faciebant. Qua oc-
 casione ipsum etiam Turegum seu Tigurum in Helue-
 tia à Monasterio Turegiensi ad Imperium; ab hoc ad
 Helueticam confederationem venit. Est autem Ey-
 stadium in valle amœna duos inter montes, seu, si ma-
 uis, monticulos, virides & herbidos, quorum alter
 mós S. Willibaldi appellatur ab imposta arce D. Wil-
 libaldo sacra. Alluitur vrbs ab Almonio, flumine pi-
 scium & eximie molis cancrorum non egeno. Tribus
 subur-

suburbis constat. Indigenæ, ad humanitatem & pietatem propensi sunt, fastus & arrogantia expertes. Vitam, qua mercimoniis, qua opificiis, qua terræ cultura tolerant, præter illos, qui aulicis officiis funguntur, vel Canonicorum Collegio, vel alicui Monasterio operam suam locant. Numerosum clerum habet, vt fieri assolet, vbi Episcopalis Ecclesia est.

CAPVT XIX.

Templa & Monasteria Aichstadiana.

Rimas tenet Templum primarium & cathedrale, à S. Willibaldo exstructum, & Deiparæ Virgini dicatum maius & laxius quàm templum eidem Matri consecratum, quod vnicum vasta illa in solitudine Willibaldus repererat, vt in Hodæporico Willibaldino dicitur. Posteritatem tamē Templum hoc sæpius mutarunt addendo, demendo, ornando, prout cuique successorum Willibaldinorum collibitum erat. Bruschius de Gerocho II. Episcopo. *Construxit magnificam Basilicam Aureatensem.* Idem de Heriberto Episcopo X V. *construxit ex imis fundamentis longè ampliorem & angustiore faciens summam Ecclesiam Aureatensem.* Gundaccarus secundus absoluit Turres summi Templi ab Antecessore suo Gebhardo inchoatas; idem coniunxit ripas Altimylæ ponte saxeo, qui etiamnum durat. Engelhardus XXIV. Episcopus reedificauit ex imis fundamentis summam Basilicam hodie adhuc conspicuam, cum choro S. Willibaldi ad occidentem; quem tamen successoris suo Hiltbrando absoluendum reliquit; qui & absoluit & in eo duos